

N:o 75.

Ank. till Riksd. kansli den 26 april 1901, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anslag till nybyggnads- och ändringsarbeten m. m. vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.

Uti en den 15 sistlidne mars aflåten proposition (n:o 68) har Kongl. Maj:t, med åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att såsom bidrag för de i protokollet omförmälda nybyggnads- och ändringsarbeten m. m. vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund bevilja ett anslag af högst 256,000 kronor, att användas i den mån motsvarande belopp af landstingets anslag å enahanda summa för ändamålet toges i anspråk och under den kontroll Kongl. Maj:t kunna finna lämpligt föreskrifva, samt att häraf på extra stat för år 1902 anvisa ett belopp af 128,000 kronor.

Chefen för ecklesiastikdepartementet har vid föredragning af detta ärende till statsrådsprotokollet anfört följande.

Universitetet i Lund befunde sig i afseende å den medicinska, kliniska undervisningen i en mindre fördelaktig ställning än universitetet i Upsala och karolinska mediko-kirurgiska institutet. Vid sistnämnda universitet finnes ett akademien tillhörigt sjukhus, der ifrågavarande undervisning utan hinderliga inskränkningar af främmande intressen meddelades. Till karolinska institutets förfogande stode serafimerlasarettent, der staten tillgodosåge de kraf på klinisk undervisning, institutet kunde uppställa. Universitetet i Lund åter hade varit hänvisadt till de

i nämnda stad upprättade, Malmöhus län tillhöriga sjukvårdsanstalter, hvarest genom öfverenskommelse mellan universitet och länsmyndigheterna — bekräftade först genom kongl. bref den 24 februari 1865 och sedermera i det af Kongl. Maj:t fastställda reglementet för ifrågasvarande sjukvårdsinrättningar den 24 april 1868 — medicinska fakulteten meddelat den kliniska undervisningen. Omförmälda förhållande hade medfört, att, såsom departementschefen i det kommande närmare ville beröra, universitetet tid efter annan funnit sig föranlåtet att vid behof af sjukvårdsanstalternas utvidgning medverka genom kostnadsfri upplåtelse af tomtplats m. m. Af samma anledning hade ock Rikets Ständer vid ett tillfälle trädt emellan till gäldande af kostnader, som länet ådragit sig genom nybyggnad vid ifrågasvarande sjukvårdsinrättningar. Sedan nemligen dessa för tillgodoseende af de dubbla ändamål, som desamma tjenade, blifvit försedda med eu nybyggnad, men denna och andra vidtagna åtgärder till att försätta inrättningen i ett tidsenligt skick förorsakat en skuld, till hvars gäldande de påräkneliga inkomsterna ej lemnat tillgång, hade framställning till Ständerna gjorts om statsbidrag härtill; och med anledning deraf hade Rikets Ständer enligt deras skrivelse till Kongl. Maj:t den 29 november 1854 anvisat ett anslag af 10,000 riksdaler banko till »Lunds lasarett och dertill hörande medicinska inrättningar».

I sammanhang med framställt förslag om företagande af vissa betydande nybyggnader och ändringar vid omförmälda sjukvårdsinrättningar hade nu åter väckts fråga om anslag från statens sida till förmån för inrättningarna. För de framställningar och yttranden, som i detta ärende afgifvits, ville departementschefen, efter de till ecklesiastikdepartementet inkomna handlingarna, lemna redogörelse.

Förslaget till vidtagande af ändrings- och nybyggnadsarbeten vid sjukvårdsinrättningarna hade ursprungligen framställts i en den 23 februari 1900 till direktionen öfver desamma aflätnen skrivelse, deruti professorn Jacques Borelius, såsom medicinsk styresman för inrättningarna — i deras reglemente benämnd sjukhusdirektör — tillika påpekat de brister, som i åtskilliga afseenden vidlåde inrättningarna. Omförmälda skrivelse lydde, med uteslutande delvis af ett yttrande rörande kurhuset samt vissa förslag rörande nybyggnads- och ändringsarbeten för den kirurgiska afdelningen vid sjukvårdsinrättningarna, sålunda:

»Det lär icke vara någon nyhet för direktionen, att vårt lasarett är i väsentliga delar otidsenligt. De flesta af byggnaderna äro tillkomna på en tid, då sjukhushygienens fordringar ej voro desamma som

nu. Det s. k. nyaste lasarettet, innehållande ögonafdelning och en del ekonomi- och administrationslokaler, är, ehuru sent tillkommet, tyvärr uppfördt utan hänsyn till sjukhushygienens fordringar. Den enda fullt tidsenliga afdelningen är det nya barnsjukhuset. Den medicinska afdelningen — det s. k. gamla lasarettet, fullbordadt 1850 — befinner sig efter den grundliga reparation och förändring af densamma, som gjordes 1896, i ganska godt skick och är afgjordt den bästa af de äldre afdelningarna. Det synes mig näppeligen möjligt att göra något mera eller bättre af denna afdelning utan nybyggnad. Kurhuset, bygd 1824 och utvidgadt genom tillbyggnad 1864, har ett ytterst olämpligt läge vid gata och är i alla afseenden otidsenligt. Den kirurgiska afdelningen, det s. k. nya lasarettet, fullbordadt 1868, befinner sig, fränsedt mindre, under årens lopp nödiga reparationer, i samma skick, som då den för öfver 30 år sedan togs i bruk. Fordringarna på en kirurgisk afdelnings inredning och utrustning äro dock, till följd af kirurgiens kolossala utveckling just under dessa decennier, helt andra nu än då. Sjuk-salarne äro mörka, fönsterytan betydligt för liten, och de stora jernkaminerna i salarne äro skymmande och skrymmande. Enskilda rummen äro små och ligga inom en korridor så trång, att transporten af den sjuke till och från rummet är på vanligt sätt omöjlig. Operationsafdelning med förbands- och desinfektionsrum m. m. finnes ej; ej heller finnes arbetsrum för öfverläkare och assistenter, ingen lokal för poliklinik, ehuru poliklinisk behandling bör meddelas vid en dylik afdelning. Ögonafdelningen i det s. k. nyaste lasarettet, fullbordadt 1886, är från början förfelad från sjukhushygienisk synpunkt och knappast möjlig att förbättra. Barnbördshuset, fullbordadt 1882, är relativt tidsenligt, men synes vara för litet för behofvet. Tvätt- och maskinhus, från 1873, är nästan fallfärdigt och lär redan vara utdömdt af landstingets revisorer. Köket är olämpligt förlagdt i källarvåning, svårtillgängligt för de flesta af sjukafdelningarna och otillräckligt för behofvet i närmaste framtid. Lokaler för större förråd saknas alldeles.

»Åtskilligt är alltså här icke, såsom det borde vara. Af flera skäl torde icke vara att tänka på annat än förbättringar på det beståendes grund. Ett förslag till nybyggnad af hela lasarettet vore väl att betrakta som ekonomiskt orimligt och dessutom till stor del öfverflödigt. Det, som synes mig mest trängande, är behofvet af förbättrade ekonomilokaler, främst tvätt- och maskinhus. I samband med en nybyggnad af dessa torde emellertid en tidsenlig köksafdelning anordnas. Lämplig plats för denna ekonomibygnad vore de under förra året förvärfvade tomtorna vester ut; ekonomibygnaden blefve då väl belägen i förhållande

till de olika sjukhusafdelningarna. Denna ekonomiafdelning skulle alltså innehålla ångpannor, maskiner, tvätt och köksafdelning. Kurhuset är fullständigt otidsenligt och borde slopas. I fråga om en nybyggnad för denna afdelning möta dock vissa svårigheter beträffande beräkning af dess storlek. Mot vanligheten kan man här riskera att bygga för stort för kommande behof. — — — — — Under dessa förhållanden är det en vansklighet att föreslå nybyggnad för kurhuset. Det synes mig lämpligast att låta vid det nuvarande bero, huru otillfredsställande det än är. Den kirurgiska afdelningen behöver i sin helhet moderniseras, derjemte behöfves nybyggnad för operationsafdelning och enskilda rum.

Antalet patienter på kirurgiska afdelningen har under de sista åren betydligt förökats, äfvenså antalet utförda operationer. Tidvis har det visat sig svårt att bereda plats åt inträdesberättigade. En väsentlig tillökning i antalet platser för kirurgiska fall skulle vinnas, om de gynekologiska fallen utsöndrades till en särskild afdelning. Då barnbördshuset, såsom nämnt, är i behof af utvidgning, kunde lämpligen i samband med tillbyggnad af detsamma en gynekologisk afdelning af 15—20 sängar der anordnas, enligt mönstret af en tysk Frauenklinik.

»På grund af hvad jag här anfört, tager jag mig friheten föreslå direktionen att tillsätta en komité, med uppdrag att taga ofvan angifna förslag under ompröfning och bemyndigande att låta uppgöra ritningar och kostnadsförslag, hvilka om möjligt borde vara färdiga att föreläggas landstingets revisorer i maj, för att derefter inlemnas till årets landsting.»

Med anledning af denna framställning hade sjukhusdirektionen utsett två af sina ledamöter, J. Bengtsson och Jakob Larsson, jemte sjukhusdirektören att såsom komiterade taga ärendet under förberedande behandling. För uppdragets fullgörande hänvände komiterade sig till arkitekten hos medicinalstryrelsen, hofintendenten A. Kumlien, med anmodan att efter undersökning på platsen uppgöra förslagsritningar och kostnadsberäkningar för de nybyggnader och förändringar, hvilka för sjukvårdsinrättningarnas bringande i tidsenligt skick kunde finnas af behofvet påkallade.

I enlighet med de anvisningar och bestämmelser, som meddelats Kumlien, hade denne uppgjort förslag till om- och tillbyggnader m. m. vid sjukvårdsinrättningarna samt med skrifvelse den 4 augusti 1900 till komiterade öfverlemnade hufvudritningar och detaljerade kostnads-

beräkningar till nytt ekonomihus samt ångpanne- och maskinhus, nybyggnad för den kirurgiska afdelningen, förändringar inom den äldre kirurgiska paviljongen jemte särskilda kostnadsberäkningar för centraluppvärmning, elektrisk belysning, ångtvätt och ångkök m. m. Kostnadsberäkningarna slutade å en summa af 502,600 kronor, dertill alternativt komme 9,400 kronor för en tillbyggnad för dagrum vid gamla kirurgiska byggnaden. Kumliens förslag berörde äfven tillbyggnad till och förändring af barnbördshuset, men komiterade hade af ekonomiska skäl låtit frågan härom förfalla, likasom de ock anslutit sig till sjukhusdirektörens uppfattning i fråga om behovet af nytt kurhus, ehuru de ansett, att genom uppbyggande af sådant på annan plats än området för det nuvarande förmåner i afseende å sjukvårdsinrättningarnas kraf å tidsenlig administrationsbyggnad och ökad utrymme skulle vinnas.

Denna komiterades åsigt hade uttalats i skrifvelse till sjukhusdirektionen den 24 augusti 1900 vid öfverlemnande af ritningarna och kostnadsförslagen. I skrifvelsen hade komiterade vidare, under hänvisning till ett vid skrifvelsen fogadt särskildt yttrande af sjukhusdirektören, anfört bland annat: Komiterade kunde icke annat än på det lifligaste tillstyrka vidtagandet af snar åtgärd för uppförande af ny ekonomibyggnad och nybyggnad för den kirurgiska afdelningen samt föreslagna förändringar i den äldre kirurgiska afdelningen, deri inbegripen tillbyggnad för erhållande af dagrum. Ekonomiafdelningen vore för sjukhuset i dess helhet af den allra största vikt; och utan att denna afdelning vore på ett tillfredsställande sätt ordnad, måste vid ett så betydande sjukhus som det ifrågavarande administrationen nödvändigt blifva mycket dyr och svår. Det nuvarande maskin- och tvätthuset vore, såsom ofta framhållits, af den beskaffenhet, att dess bibehållande icke kunde ifrågasättas. Köksafdelningen vore för närvarande alldeles olämplig för sitt ändamål och dess lokaler väl behöfliga och lämpliga för andra ändamål, hvilka nu icke kunde tillgodoses. Beträffande den kirurgiska afdelningen framträdde närmast och oafvisligen behovet af en tidsenlig operationsafdelning, hvarför plats icke under några förhållanden kunde beredas i den nuvarande byggnaden. Sistnämnda byggnad vore dessutom med afseende på anordning och inredning sådan, att, frånsedt behovet af operationsafdelning, densamma i allt fall kräfde en genomgripande förändring. Utom de af sjukhusdirektören mot denna byggnad framställda anmärkningarna ville komiterade fästa uppmärksamheten på den fullständiga frånvaron af brandbottnar och saknaden af hvalf öfver källrarne, hvilka bland annat tjenade till förvaringsrum för kolupplaget.

Komiterade hade slutligen hemställt, att direktionen måtte hos lands-tinget anhålla om ett anslag för det ifrågasatta åtgärdernas omfattning och den betydande kostnaden kunde anslaget lämpligen fördelas på en tid af fyra år.

I nyssberörda särskilda yttrande af sjukhusdirektören hade denne, enligt hvad af statsrådsprotokollet inhemtas, till en början erinrat, att landstingets revisorer vitsordat behovet af de föreslagna åtgärdernas vidtagande.

Vidare hade sjukhusdirektören yttrat bland annat:

»Vid en inrättning sådan som denna, som består af flere från hvarandra i viss mån skilda sjukafdelningar, kan väl en nybyggnad, ombyggnad eller modernisering af dessa ske successivt och i mån af behof, men hvad som är gemensamt för det hela i administrativt och ekonomiskt hänseende, det kan icke styckevis förbättras, det måste på en gång sättas på tidsenlig fot; hit höra alla ekonomilokaler samt anordningarna för uppvärmning och belysning.

»Såväl af hygieniska som ekonomiska skäl bör centraluppvärmning i största möjliga utsträckning användas; af samma skäl är ock den elektriska belysningen lämpligast för sjukhus. Beträffande hela anordningen af ekonomiafdelningen på en större sjukvårdsinrättning har genom senare års erfarenhet stadgad uppfattning vunnits om det bästa och ekonomiskt riktigaste. Ångpannehus och anordningar för centraluppvärmning, maskiner för elektrisk belysning, tvättinrättning och köksafdelning, dessa olika delar skola med hvarandra på ett planmessigt sätt kombineras, så att t. ex. afloppsånga från ett håll kan tillvaratagas och tillgodogöras för annat ändamål o. s. v., och i allmänhet så, att intet förspilles. Härmed äro skälen angifna, hvarför det föreliggande förslaget upptager en fullständig ekonomiafdelning i modern stil. En fördelning af detta kan ej ske utan att det hela sedermera blir ett förfuskadt lappverk, dyrt och dåligt. Det nuvarande ångpanne- och tvätt-huset är fallfärdigt och måste nedrivvas. Den nuvarande köksafdelningen behöfves alltför väl till förrådsrum; och särskildt blir sjelfva köksrummet, beläget som det är i närheten af badafdelningen, ett utmärkt förvaringsrum för patienternas egna kläder, för hvilka nu lämplig lokal saknas.

»Af de olika sjukafdelningarna befinner sig ingen, fränsetd kur-huset, om hvilket jag i föregående skrifvelse utförligare uttalat mig, i sämre skick än den kirurgiska. Den befinner sig i samma skick som år 1868, då den togs i bruk; och huru kolossalt har icke kirurgien utvecklats sedan dess och alltså fordringarna på en kirurgisk afdelning

skärpts! Det torde icke behöfva sägas mer, än att operationsafdelning saknas och att till operationsrum provisoriskt inredts mindre, till andra ändamål afsedda rum, för att hvar och en skall inse, att här en förändring måste göras. Det tunga och ansvarsfulla arbete, som på denna afdelning utföres, får icke genom de lokala förhållandena göras än tyngre och svårare; lokalerna skola vara så inrättade, att största möjliga trygghet beredes dem, som skola opereras. Den kirurgiska afdelningen är beträffande patientantalet den största. Under år 1899 intogos på lasarettet 2,819 patienter, deraf 1,199 på kirurgiska och 1,620 på de andra afdelningarna tillsammans. Patientantalet synes ock vara i stadigt stigande: 1895 738, 1896 659, 1897 707, 1898 930, 1899 1,199. Antalet utförda operationer på lasarettspatienter var: 1895 394, 1896 465, 1897 450, 1898 611, 1899 750, 1900 (till den 23 augusti) 602. Härtill komma ett antal polikliniska operationer, så under 1899 235 st. Af dessa siffror torde framgå, dels att ett betydligt arbete utföres på denna afdelning, dels att arbetet ökas år för år. Ytterligt svårt är det ofta, och ibland omöjligt, att bereda plats åt inträdesberättigade.

»Det föreliggande förslaget omfattar nu, dels i nybyggnad en fullt modern operationsafdelning med dertill hörande arbetslokaler, derjemte tidsenliga enskilda rum och en isoleringsafdelning på 9 sängar, dels omändring och modernisering af det nuvarande huset. Ett afsevärdt antal nya platser vinnas. Kirurgiska afdelningen disponerar nu 92 sjukplatser. Enligt det nya förslaget blir det i gamla huset 100 platser och i nya cirka 25.

»På grund af hvad jag anfört, vill jag hos direktionen på det kraftigaste tillstyrka antagandet af de föreliggande förslagen.»

Departementschefen har vidare lemnat en kort redogörelse för de förslag, som sålunda förelagts sjukhusdirektionen. Den grundade sig dels på Kumliens förut omnämnda skrifvelse till komiterade, dels ock på de uppgjorda ritningarna jemte en till dem hörande plankarta öfver den åt sjukvårdsinrättningarna upplåtna tomt, å hvilken plankarta såväl de nuvarande som de tillämnade byggnaderna vore angifna.

Den nya ekonomibyggnaden skulle, enligt det omnämnda förslaget, uppföras af tegel, delvis i flere våningar samt förläggas vester om nuvarande kirurgiska byggnaden i närheten af tomtgränsen. I jordvåningen befunne sig, bland annat, ångpannerum, rum för ackumulatorer, maskinrum för elektrisk belysning, desinfektions- och badrum m. m. äfvensom rum för orena kläder och tvättstuga samt ett antal källare, afsedda för olika slag af matvaror. I öfrigt innehölle byggnaden mangel-

och strykrum, köks- och diskrum samt matsalar, bostadsrum, rum för linneförrådet m. m.

Den nya kirurgiska paviljongen skulle förläggas mellan den nuvarande kirurgiska byggnaden och den nya ekonomibyggnaden. Nämnda paviljong skulle uppföras af sten i två våningar, med en hufvudbyggnad, från hvars ena långsida utsprunge en tillbyggnad, afslutad af en med hufvudbyggnaden parallel afdelning. Paviljongen hade från hvardera af hufvudbyggnadens våningar förbindelse med den gamla kirurgiska paviljongen medelst gångar i en därför afsedd, särskild byggnad. Bottenvåningen upptog två expeditionsrum, rum för klinikchef, klinikanter och sköterskor, laboratorium, bibliotek och museum, röntgen- och undersökningsrum, bandage- och förrådsrum, dag- och väntrum samt poliklinik och 4 rum med platser för tillsammans 9 patienter äfvensom badrum m. m. I öfre våningen funnes rum för klinikanter och sköterskor, afklädningsrum, söfnings- och steriliseringsrum, en större och en mindre operationssal, båda med takdager, dagrum, 8 rum med platser för tillsammans 17 patienter, tvättrum och badrum m. m. I källaren funnes värme- och friskluftkamarer m. m.

I afseende å ändringarna i den äldre kirurgiska paviljongen vore hufvudsakligen följande att märka. I dess källare vore varmkammare för paviljongens uppvärmning föreslagna. I bottenvåningen och våningen en trappa upp vore tillbyggnader, afsedda för klosett- och sköljrum, hvarjemte södra och norra ändpartierna skulle förändras dels till badrum och tekök, dels till enkelrum och mindre salar för patienter. I de stora sjuksalarne skulle de skymmande pelarne i salarnes midt med tillhörande kaminer borttagas, hvarjemte fönstren skulle upphuggas för att bereda tillräckligt ljus i nämnda salar. Vidare vore nödiga värme- och cirkulationskanaler angifna för hvarje lokal. På vinden skulle brandbotten inläggas. Genom linneförrådets förläggande till ekonomibyggnaden vunnes en reservsal för sjuka, i händelse någon af de stora sjuksalarne behöfde utrymmas för reparation och desinfektion.

De omförmälda dagrummen i gamla kirurgiska paviljongen skulle förläggas till undvikande af ökad kostnad samt förökadt antal utsprång å byggnaden till vinklarne vid sammanbindningsgången. Hissen i nämnda paviljong vore föreslagen att ligga på samma plats som förut, men skulle göras elektrisk af Othis konstruktion.

Emellan de särskilda paviljongerna vore föreslagna mindre sammanbindningskanaler, i hvilka alla förekommande ångrör med kondensationsledningar, kall- och varmvattenledningar, gasrör och elektriska ledningar m. m. skulle framdragas.

Meningen vore att de nu omförmälda byggnaderna skulle uppvärmas med ånga enligt förslag af ingenjören H. Theorell samt upplysas medelst elektricitet enligt förslag af ingenjören A. Estelle. Kall- och varmvatten- samt afloppsledningar skulle anordnas enligt förslag af fabrikören P. A. Sjögren, köks- och tvättapparaterna, af bästa bepröfvade konstruktion, enligt anbud från nya aktiebolaget Atlas.

Kostnadsberäkningarna för de ifrågasatta arbetena utvisade följande hufvudsummor:

nya kirurgiska paviljongen	kr. 145,800: —	
ny ekonomibyggnad	„ 97,500: —	
nytt ångpannehus	„ 23,400: —	
sammanbindningsgång och yttre rörkanaler	„ 15,400: —	
tillbyggnad och förändring af gamla kirurgiska paviljongen	„ 50,600: —	kr. 332,700: —
värme- och ventilationsanordning	kr. 57,400: —	
vatten- och afloppsledningar samt varmvattenberedning	„ 23,000: —	
elektrisk belysning	„ 35,500: —	
apparater och maskiner för kök och för tvätten	„ 38,000: —	
elektrisk hiss i gamla kirurgiska paviljongen	„ 7,000: —	
gasledningar och vattenklosetter	„ 9,000: —	„ 169,900: —
dagrum för gamla kirurgiska paviljongen	„ 9,400: —	
	Summa kr. 512,000: —	

De uppgjorda förslagen hade, enligt hvad af statsrådsprotokollet vidare inhemtas, biträdts af sjukhusdirektionen; och densamma hade i skrifvelse den 28 augusti 1900 hänskjutit ärendet till landstingets pröfning. Dervid hade direktionen uttalat, att genom den utredning, som förelåge, behöfligheten af de ifrågasatta åtgärderna vore ådagalagd; och då de af landstinget utsedde revisorerna, hvilka varit i tillfälle att personligen taga kännedom om förhållandena, vitsordat behovet af de anmärkta bristernas afhjelpande och för sin del förordat de åtgärder, som i sjukhusdirektörens skrifvelse den 23 februari 1900 föreslagits, hade direktionen icke tvekat att påkalla landstingets medverkan till

vinnandet af de med de framlagda förslagen åsyftade förbättringar och anordningar, hvilka efter direktionens förmenande icke kunde undvikas, derest sjukvårdsanstalten skulle kunna på tillfredsställande sätt fylla sitt viktiga ändamål.

Efter omförmålan af de särskilda arbeten, som ifrågasatts, hade direktionen beträffande anordningarna för centraluppvärmning och elektrisk belysning, vatten- och afloppsledningar samt varmvattenberedning, gasledningar och vattenklosetter anmärkt, att dessa arbeten för närvarande endast afsåge att tillgodose de afdelningar, för hvilka nybyggnader och förändringar nu tillämnades, men att de beräknats för eventuel utsträckning jemväl till sjukhusets öfriga afdelningar.

Slutligen hade direktionen hemställt, att landstinget måtte be- myndiga direktionen att gå i författning om utförande af ifrågavarande nybyggnads- och förändringsarbeten samt öfriga uppgifna anordningar vid länets sjukvårdsinrättningar i Lund och för detta ändamål anvisa ett belopp af 512,000 kronor, deraf 200,000 kronor att utgå under år 1901 och återstoden i den mån landstinget efter anmälan af direktionen kunde för hvarje återstående år af den beräknade tiden, fyra år, särskildt förordna.

Landstingets helsovårdsutskott hade i afgifvet betänkande rörande sjukhusdirektionens af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet understödda framställning yttrat följande:

»Utskottet, som förvissat sig om behovet af de föreslagna ny- och ombyggnaderna och vigten af desammas snara utförande, vill dock framhålla såsom sin mening, att, då sjukvårdsinrättningarna i Lund numera i sin helhet komma att upplåtas åt universitetet såsom medicinsk klinisk undervisningsanstalt och sålunda tjena ett synnerligen viktigt statsändamål, som utan deras medverkan svårigen skulle kunna fyllas, staten bör i sin mån bidra till de nu begärda stora anslagsbelopp, som erfordras, för att sjukhuset icke blott såsom sådant utan äfven för nyssberörda ändamål må motsvara tidens kraf, så mycket hellre som likartade inrättningar i Stockholm och Upsala till hufvudsaklig del åstadkommits och underhållas af staten och dessutom icke kan bestridas, att sjukvårdsinrättningarna såsom klinisk institution påfordra en i viss mån annan och dyrbarare anordning, än hvad fallet skulle vara, om det endast gälde ett vanligt allmänt sjukhus. På grund af hvad nu anförts och då landstinget fortfarande som hittills kommer att ensamt bekosta sjukvårdsinrättningarnas hela underhåll och drift, torde det

vara billigt och rimligt, att det nu behöfliga anslaget till lika stort belopp bestrides af landstinget och staten.

»Utskottet hemställer fördenskull, att Kongl. Maj:ts befallningshafvandes och sjukhusdirektionens i Lund framställningar på det sätt bifallas, att landstinget uppdrager å direktionen att å landstingets vägnar till Kongl. Maj:t ingå med underdånig anhållan om aflåtande till nästkommande Riksdag af nådig proposition om beviljande af ett statsanslag å 256,000 kronor såsom bidrag till åstadkommande af ifrågavarande byggnader samt att landstinget, under förutsättning af Kongl. Maj:ts och Riksdagens bifall till denna framställning, för sin del anslår samma summa 256,000 kronor att för samma ändamål utgå under åren 1901 och 1902 med hälften hvarterdera året, hvarvid det torde böra uppdragas åt finansutskottet att afgifva förslag om sättet för det eventuella utbetalandet af ifrågavarande anslag.»

Denna utskottets hemställan blef vid landstingets sammanträde den 26 september 1900 af landstinget bifallen.

På grund af det uppdrag direktionen sålunda erhållit af landstinget hade direktionen ingått till Kongl. Maj:t med en den 27 oktober 1900 dagtecknad framställning i ämnet, dervid öfverlemnande de handlingar, som varit för utredning i ärendet hos landstinget återopade, jemte utdrag af landstingets i saken förda protokoll. Direktionen hade tillika hänvisat till de af landstinget anförda skäl, hemtade från den säregna ställning, Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund intoge såsom både länssjukhus och medicinsk-klinisk undervisningsanstalt, samt framhållit, hurusom sjukvårdsinrättningarnas uppgift att tjena den medicinska undervisningen varit redan vid inrättningarnas tillkomst och sedan vid flere tillfällen anledning till ekonomisk samverkan mellan Lunds universitet och sjukvårdsinrättningarna för att sätta dessa senare i tillfälle att fylla nämnda uppgift.

Sist omförmälda förhållande hade departementschefen redan antydt och departementschefen ansåge sig nu böra återgifva den historik, som i detta hänseende återfunnes i direktionens skrifvelse:

»Att det första lasarettet för Malmöhus län, hvilket öppnades år 1768 och under nära ett århundrade förblef det enda inom länet, förledes till Lund, var i väsentlig mån beroende af universitetets mellankomst i syfte att af lasarettet bereda sig fördelen af klinisk undervisning. För sådant ändamål upplät universitetet kostnadsfritt åt lasarettet s. k. Munchiska huset med tillhörande tomt, som af universitetet inköpts till nosocomium, hvarjemte åt lasarettet anslogs räntan af nosocomii-

fonden och arrendeinkomsten af lägenheten Hunnerupsmarken. Då i början af 1790-talet det Munchska huset befans vara oanvändbart, förflyttades lasarettet till det s. k. Stallmästarehuset i den universitetet tillhöriga Paradislyckan, hvarest jemväl åt lasarettet upplåts kostnadsfri tomt. Sedan institutum clinicum år 1812 inrättats och förenats med lasarettet, blef genom kongl. brefvet den 3 mars 1813 till inrättningarnas årliga underhåll anslagen den del af kyrkotioden inom länet, som genom indragning af kyrkoinspektorssysslan blifvit disponibel. Vid lasarettet uppfördes år 1821 barnbördshus och kokhus, år 1822 nytt kurhus och år 1846 det nuvarande s. k. gamla lasarettet, inrymmande numera den medicinska afdelningen, hvilka alla byggnader uppfördes inom den ofvan nämnda Paradislyckan å tomtområden, som blifvit af universitetet åt lasarettet utan afgift upplåtna; och sedan Malmöhus läns landsting öfvertagit sjukvårdsinrättningarna och år 1863 till uppförande af nuvarande kirurgiska afdelning beviljat ett anslag af 125,000 kronor, samt sjukhusdirektionen i anledning deraf och med framhållande af sjukvårdsinrättningarnas stora betydelse för universitetet i skrifvelse till consistorium academicum anhållit om dess medverkan till den beslutade sjukhusutvidgningen genom upplåtande af byggnadstomt, har till svar å consistorii derom gjorda underdåniga framställning Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 24 februari 1865 tillåtit, att hela Paradislyckan finge utan afgift åt sjukvårdsinrättningarna upplåtas under de mellan consistorium och sjukhusdirektionen öfverenskomna vilkor rörande den kliniska undervisningen.»

Af det anförda syntes, fortsatte direktionen, att tid efter annan och särskildt då betydligare utvidgning af eller nybyggnad för sjukvårdsinrättningarna af behofvet påkallats, det funnits billigt, att universitetet af sina tillgångar i den form, som då varit lämplig, lemnat tillfälliga bidrag, hvilket innebure ett erkännande af sjukvårdsinrättningarnas betydelse för det statsändamål, som blifvit satt såsom universitetets uppgift. Denna sjukvårdsinrättningarnas betydelse hade otvifvelaktigt i icke oväsentlig mån vunnit i vikt derigenom, att 1900 års landsting för sin del godkänt ett af direktionen uppgjort förslag till förändrade grunder för ordnandet af läkarevården vid sjukvårdsinrättningarna och dermed förenade kliniska institutioner, enligt hvilket förslag sjukvårdsinrättningarna i sin helhet komme att åt universitetet upplåtas för klinisk undervisning i stället för det ringa antal sjuksängar, hvilka, enligt förut omnämnda vilkor för Paradislyckans upplåtande åt lasarettet, stått till universitetets förfogande.

Genom den hos landstinget förebragta utredningen synes det, yttrade direktionen vidare, vara ådagalagdt, att de ifrågasatta ny- och ombyggnaderna samt öfriga anordningar vore oundvikligen nödvändiga för att bringa sjukvårdsinrättningarna i ett tidsenligt skick. Detta gälde icke minst den kirurgiska afdelningen, som för den kliniska undervisningen vore af synnerlig vigt. Vid utarbetande af planen för denna afdelnings anordnande hade ock särskild hänsyn måst tagas till dess uppgift såsom klinisk undervisningsanstalt; men äfven beträffande öfriga föreslagna anordningar vore det af stor betydelse för läkareutbildningen, att det sjukhus, der denna utbildning skulle erhållas, vore i sådant skick, att det kunde tjena som mönsteranstalt. Det kunde därför icke förnekas att, såsom ock landstinget framhållit, sjukvårdsinrättningarnas egenskap af klinisk institution kräfde en i viss mån annan och dyrbarare anordning än den, som skulle kunna anses nödig för ett vanligt länssjukhus. Då sjukvårdsinrättningarna, såsom nämndt, vid flere föregående med det nu föreliggande fullt jemförliga fall kunnat på grund af sin ställning till Lunds universitet af detta påräkna kraftigt bidrag till nödiga utvidgningar och nybyggnader, men i detta fall något bidrag från universitetet icke torde kunna ifrågasättas, ansåge direktionen den af landstinget uttalade uppfattning om billigheten deri, att staten i sin mån bidroge till kostnaden för nu ifrågavarande ny- och ombyggnader, vara af förhållandena berättigad. Direktionen anhölle därför, att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta proposition om beviljande af ett statsanslag å 256,000 kronor såsom bidrag till åstadkommande af omfördälda byggnader och anordningar.

Öfver den gjorda framställningen hade, enligt hvad departementschefen vidare meddelat, genom remiss infordrats yttranden från vederbörande universitetsmyndigheter.

Af dessa hade medicinska fakulteten i Lund anfört: Fakulteten, som väl kände det tillstånd, hvori sjukvårdsinrättningarna i Lund för närvarande befunne sig, kunde till fullo vitsorda behovet af de af direktionen föreslagna om- och nybyggnaderna, hvilka vore nödvändiga för att inrättningarna skulle komma i ett något så när tidsenligt skick och kunna motsvara de kraf, som ställes på desamma. Fakulteten kunde ock vitsorda, att, om de föreslagna ändringarna vidtoges, derigenom afsevärda fördelar vunnes särskildt för den kliniska undervisningen, ej minst derutinnan, att det kliniska materialet blefve större och kunde på betydligt bättre sätt än förut för undervisningen tillgodogöras, särskildt vid den kirurgiska kliniken. Bland de många skäl, som talde för det

föreliggande förslaget, ville fakulteten särskildt framhålla det af sjukhusdirektionen i dess gjorda framställning omnämnda beslut af 1900 års landsting angående sjukvårdsinrättningarnas upplåtande för den kliniska undervisningen, medan deremot hittills endast hälften af de medicinska och kirurgiska afdelningarna varit upplåtna därför. Först genom detta beslut hade möjlighet öppnats för att fakultetens intressen i detta afseende skulle kunna blifva på fullt tillfredsställande sätt tillgodosedda. Genom detta beslut vore inrättningarna i sjelfva verket förvandlade till kliniker, till kliniska institutioner. Då dylika anordnades så godt som uteslutande underhöles af statsmedel, syntes en begäran om ett tillfälligt statsanslag till ifrågavarande anstalter vara fullt befogad. På grund häraf ville fakulteten — som ej ansåge sig behöfva särskildt framhålla, hurusom tidsenliga och väl tillgodosedda kliniker vore ett lifsvilkor för en medicinsk fakultet — på det lifligaste tillstyrka det föreliggande förslaget.

Det större akademiska konsistoriet, som erinrat om de betydliga bidrag, universitetet förut lemnat vid större utvidgningar af sjukvårdsinrättningarna, hade, lika med medicinska fakulteten, funnit den gjorda framställningen fullt befogad samt tillstyrkt densamma under förklarande, att universitetet saknade tillgångar att vid detta tillfälle lemna det nödiga bidraget.

Med öfverlemnande och återopande af fakultetens samt konsistoriets yttranden, hade kanslern för rikets universitet i utlåtande den 27 november 1900 anfört hufvudsakligen följande: Det vore kanslern väl bekant, att den samverkan, som vid åstadkommandet och anordnandet af Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund hittills egt rum mellan länet och universitetet, varit i hög grad egnad att främja den medicinska undervisningen och läkareutbildningen vid universitetet. På grund häraf och då med de nu ifrågasatta åtgärderna för vissa ny- och ombyggnader vid sjukhuset ej blott afsåges att bereda möjlighet till en förbättrad och utvidgad sjukvård, utan jemväl i flere afseenden förträdesvis åsyftades att å sjukhusets samtliga afdelningar bereda rikligare tillfälle till och förbättrade former för meddelande af klinisk undervisning åt blifvande läkare, måste kanslern anse medverkan från statens sida i nu förevarande afseende vara af omständigheterna i synnerlig grad påkallad. Kanslern förordade alltså bifall till den af sjukhusdirektionen, enligt landstingets uppdrag, gjorda framställningen.

Kort efter det att direktionen till Kongl. Maj:t ingått med ifrågavarande framställning, hade densamma, jemlikt föreskrift i det för

sjukvårdsinrättningarna gällande reglementet, understält de uppgjorda planerna för de tillämnade nybyggnaderna och förbättringarna medicinalstyrelsens pröfning. Medicinalstyrelsen hade då inhämtat yttrande i ärendet af öfverintendentsembetet, som uti skrifvelse till medicinalstyrelsen den 27 november 1900 meddelat, att embetet, som lemnat de uppgjorda kostnadsberäkningarnas af departementschefen förut angifna särskilda poster utan anmärkning, beträffande de föredragna ritningarna icke funnit anledning till erinran, utom i fråga om dem, som afsåge ekonomibyggnaden, mot hvilka embetet ansett sig böra framställa åtskilliga anmärkningar beträffande inredningen m. m. Till undvikande af de härvid antydda olägenheterna syntes det embetet vara att förorda, att den afdelning inom omförmälda byggnad, der ångpanna, maskiner, desinfektionsinrättning m. m. skulle anordnas, förlades till en särskild byggnad, som, efter förflyttning af sjukhusets grafkapell, med fördel kunde förläggas vid sjukhustomtens vestra gränslinie invid angränsande tomter n:is 12, 13, 14, 15 a samt 15 c, 16 och 17, hvaremot öfriga för ekonomiförvaltningen nödiga lokaler borde inrymmas i en annan nybyggnad, som syntes kunna uppföras midt för tomterna 7, 8, 9 c samt 9 och 10 b och gifvas en storlek af 50 meter i längd, 13 meter i bredd och 10,5 meter i höjd med tre bottnar, af hvilka den nedersta lämpligen kunde nedsänkas i marken.

Medicinalstyrelsen hade enligt hvad vidare af statsrådsprotokollet inhemtats med anledning af öfverintendentsembetets skrifvelse uppdragit åt hofintendenten Kumlien att vidtaga den förändring af ritningarna, att ekonomibyggnaden finge en lämpligare inredning och förlades på det sätt, att kirurgiska afdelningen icke lede men af den i förslaget upptagna desinfektions- och ångpanneanläggningen eller inskränkning i belysning och luftomsättning genom den fyra våningar höga delen af nämnda ekonomibyggnad.

Till åtlydnad häraf hade Kumlien uppgjort och med tjänstememorial den 3 januari 1901 till medicinalstyrelsen öfverlemnats nya ritningar med kostnadsförslag till ekonomibyggnad m. m. Hänvisande i öfrigt till omförmälda handlingarna i ärendet bilagda tjänstememorial, har departementschefen ansett sig i detta sammanhang blott böra nämna, att Kumlien i det väsentliga följt de anvisningar, som medicinalstyrelsen lemnat honom, och de erinringar, hvilka framstälts af öfverintendentsembetet. I följd häraf voro alltså enligt det nya förslaget ångpannerummet, verkstadsrum, maskinrum för elektrisk belysning samt ackumulatorsrum förlagda i en särskild byggnad å den af öfverintendentsembetet angifna plats. Sjelfva ekonomibyggnaden, som innehölle öfriga

i det gamla förslaget upptagna lokaler, voro endast en våning hög med en hög vindsvåning inom ett mansard-tak. Tvättstugan vore nedsänkt 2 meter i jorden och försedd med dagerbrunnar för fönsterna.

Beträffande kostnaderna utvisade Kumliens tjänstememorial, att den nya ekonomibyggnaden skulle kosta 98,400 kronor eller 900 kronor mer än enligt det äldre förslaget. En motsvarande nedsättning gjordes deremot i det äldre förslagets post å 15,400 kronor för sammanbindningsgång och yttre rörkanaler. Då nämnda förslags poster i öfrigt voro bibehållna oförändrade, skulle de nu omförmälda ändringarna ej medföra någon höjning i slutsumman för de tillämnade arbetena.

Det på nyss omförmäldt sätt ändrade förslaget hade derefter blifvit godkänt af medicinalstyrelsen, som med skrifvelse den 4 januari 1901 öfverlemnade vederbörliga ritningar och handlingar till sjukhusdirektionen.

Departementschefen har derefter fortsatt redogörelsen för den behandling, som egnats den af sjukhusdirektionen gjorda framställningen.

Sedan, såsom nämndt, de akademiska myndigheterna yttrat sig i ärendet, hade detsamma remitterats till öfverintendentsembetet, som i utlåtande den 11 december 1900 upprepat det af embetet till medicinalstyrelsen afgifna, förut af departementschefen omnämnda yttrande.

I anledning af hvad öfverintendentsembetet anfört hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län anbefalts att från direktionen öfver sjukvårdsinrättningarna infordra och öfverlemna till Kongl. Maj:t stäldt utlåtande.

Den 15 januari 1901 hade direktionen afgifvit det äskade utlåtandet, hvilket af Kongl. Maj:ts befallningshafvande öfverlemnats. I utlåtandet hade direktionen omförmäلت, hurusom ritningarna, på sätt departementschefen redan nämnt, dåmera undergått vissa ändringar och i sitt ändrade skick blifvit godkända af medicinalstyrelsen; hvarjemte direktionen till Kongl. Maj:t öfverlemnade samtliga till ärendet hörande ritningar.

Ärendet hade slutligen ånyo blifvit remitteradt till öfverintendentsembetet, som i skrifvelse den 5 februari 1901 anmält, att embetet, vid i ärendet företagen förnyad granskning, funnit sig, efter hvad deri dåmera blifvit åtgjordt, icke hafva något att för sin del erinra.

I det föregående hade vid flere tillfällen antydningar lemnats om tillämnad utsträckning af den rätt till klinisk undervisning vid

sjukvårdsinrättningarna, som för närvarande tillkomme universitetet. Departementschefen ansåge sig böra något närmare redogöra för denna fråga och de i samband dermed väckta förslag till ändringar i reglementet af den 24 april 1868.

Då med Kongl. Maj:ts tillstånd genom det förut omnämnda brevet den 24 februari 1865 hela Paradislyckan af universitetet uppläts till sjukvårdsinrättningarna, hade detta föregåtts af en öfverenskommelse mellan universitetet och lasarettstyrelsen, afseende att betrygga den kliniska undervisningen tillgång till ett visst antal sjuksängar, såsom af medicinska fakulteten angifvits ej uppgående till mer än hälften af de båda hufvudafdelningarna vid sjukhusinrättningarna, den medicinska och den kirurgiska. I reglementet för sjukvårdsinrättningarna antyddes detta förhållande i kap. III, § 33, som förklarade, att professorn i medicin samt professorn i kirurgi och obstetrik — dessa professorer voro numera ändrade — skulle anställas såsom öfverläkare och klinikföreståndare vid de båda hufvudafdelningarna med skyldighet för dem att, hvar å sin afdelning, under de akademiska lästerminerna ombesörja och ansvara för sjukvården å de till den kliniska undervisningen anslagna sjukrum mot den ersättning, som i sjukinrättningarnas stat bestämdes. Det antal sjuksängar, hvaröfver den kliniska undervisningen i följd af nu omförmälda bestämmelser förfogade, uppginge, enligt hvad departementschefen trodde sig veta, till 40.

Reglementet föreskrefve i tredje kapitlet vidare, att för den ständiga sjukvården skulle anställas två fullt legitimerade lasarettsläkare, en för vardera hufvudafdelningen. Dessa skulle antagas af sjukhusdirektionen och helst vara medlemmar af medicinska fakulteten. Direktionen förordnade någon af öfverläkarne eller lasarettsläkarne att vara sjukhusdirektör. Till biträde vid sjukvården egde direktionen antaga en underläkare vid vardera hufvudafdelningen, hvarjemte till biträde dels vid klinikerna, dels ock vid öfriga afdelningar inom sjukvårdsinrättningarna anställdes af universitetet aflönade amanuenser, hvilka af sjukvårdsinrättningarna erhöle rum, ljus, ved och uppässning. Slutligen kunde vid behof extra läkare af direktionen antagas.

Redan från början hade det utrymme, som, på sätt nyss omförmälts, lemnats för klinisk undervisning, ansetts vara alltför ringa. Under den tid, som sedan dess förflutit, hade ock omständigheterna medfört afvikelser i åtskilliga hänseenden från de uppgjorda bestämmelserna. Sedan först vissa sjuksängar inom afdelningen för utvartes sjuke måst afskiljas för sådana patienter, som ledo af ögonsjukdomar, hade

efter tillkomsten af det s. k. nyaste lasarettet i de två öfre våningarna af denna byggnad inrättats en särskild, numera 50 sängar omfattande afdelning för ögonsjuka. Läkarevården å denna nya afdelning hade, enligt departementschefen lemnad uppgift, hela tiden handhafs af den vid utvärtesafdelningen anställde lasarettsläkaren, hvilken, efter det landstinget år 1893 anvisat arfvode åt en biträdande läkare vid denna sistnämnda afdelning, befriats från annan tjenstgöring än läkarevården å ögonafdelningen. Genom tillkomsten af barnsjukhuset hade en ny afdelning uppstått, å hvilken enligt derom särskildt träffadt aftal medicinska fakulteten vid universitetet hade skyldighet att utan kostnad för landstinget låta ombesörja den läkarevård, som ankomme på öfverläkare, under vilkor att klinisk undervisning derstädes skulle ega rum. Vidare vore man, enligt hvad departementschefen trodde sig veta, betänkt på att, på samma sätt som skett med ögonafdelningen, genom utsöndring från afdelningen för utvärtes sjuka bilda en mindre afdelning för qvinnosjukdomar. Läkarevården derstädes skulle läggas i samma hand som vid barnbördshuset, der numera med direktions befästande lasarettsläkarens plats intagits af tillförordnade e. o. professorn i gynekologi och obstetrik.

Hvad departementsschefen nu omförmålt hade föranledt sjukhusdirektionen att i skrifvelse till Malmöhus läns landsting den 30 augusti 1900 — ur hvilken skrifvelse departementschefen hemtat sin redogörelse för de förändrade förhållandena — påpeka behovet af en ändring i reglementet för sjukvårdsinrättningarna, hvilken ändring borde föregås af en ny öfverenskommelse med universitetet. Förslag i detta hänseende hade ock blifvit uppgjort af delegerade för lasarettsdirektionen och den medicinska fakulteten. Detta förslag hade nu förelagts landstinget af sjukhusdirektionen med anhållan om dess godkännande.

Vid sammanträde den 25 september 1900 hade landstinget i enlighet med nyssomförmälda framställning för sin del godkänt följande grunder för ordnandet af läkarevården vid ifrågavarande sjukhusinrättningar:

»1:o. Med afseende å läkarevården indelas sjukinrättningarna i fem hufvudafdelningar, nemligen: medicinska afdelningen, kirurgiska afdelningen, oftalmiatrika (ögon-)afdelningen, pediatrika afdelningen (barnsjukhuset), och obstetrisk-gynekologiska afdelningen (barnbördshuset med dertill hörande salar för qvinnosjukdomar). Till den medicinska afdelningen räknas äfven kurhuset.

2:o. Såsom öfverläkare å de särskilda afdelningarna anställas nedannämnda lärare inom den medicinska fakulteten vid Lunds universitet:

å medicinska afdelningen: professorn i praktisk medicin;
 å kirurgiska afdelningen: professorn i kirurgi;
 å oftalmiatrika afdelningen: e. o. professorn i oftalmiatrik;
 å pediatrika afdelningen: e. o. professorn i pediatrik och praktisk medicin samt
 å den obstetrisk-gynekologiska afdelningen: e. o. professorn i obstetrik och gynekologi.

Dessa öfverläkare skola vara skyldiga att, hvar å sin afdelning och mot den ersättning, som å sjukinrättningarnas stat bestämmes, ombesörja och ansvara för sjukvården såväl under de akademiska lästerminerna som under ferierna, dock med rätt för hvarje öfverläkare att årligen åtnjuta sex veckors semester efter derom hos direktionen gjord anmälan. Under semester eller vid förfall för öfverläkare skall, utan särskild kostnad för sjukinrättningarna, öfverläkarebefattningen bestridas under pågående lästermin af den, som förordnas att uppehålla vederbörande professorsembete, men under ferier af den, som direktionen, efter öfverläkarens förslag, dertill förordnar.

»3:o. Direktionen förordnar någon af öfverläkarne att vara sjukhusdirektör; och bör denne, såvidt möjligt är, hafva sin bostad inom sjukvårdsinrättningarna. Sjukhusdirektören är, i allt hvad sjukvården angår, mellan direktionens sammanträden inrättningarnas inför direktionen ansvarige styresman samt har inseende öfver inrättningarnes betjening. Sjukhusdirektören eger att i direktionens öfverläggningar, men icke i besluten, deltaga och föredrager inför direktionen frågor, som röra sjukvården eller dermed ega sammanhang.

»4:o. Till biträde vid sjukvården eger direktionen att, efter förslag af vederbörande öfverläkare, vid hvardera af medicinska och kirurgiska afdelningarna antaga en underläkare, helst medicine licentiat, hvilken åtnjuter fri bostad, ljus, ved och uppässning jemte arfvode, som i sjukinrättningarnas stat bestämmes.

»Yppas behof af anställandet af underläkare äfven vid annan än de ofvannämnda sjukafdelningarna, må direktionen antaga sådan underläkare, till hvars arfvode landstinget finner skäligt anvisa medel.

»5:o. Till biträde såväl vid den kliniska undervisningen som vid sjukvården kan, om direktionen finner sådant nödigt, i den ordning som kongl. brefvet den 26 april 1861 bestämmer, anställas vid hvardera sjukvårdsafdelningen en amanuens, hvars arfvode bekostas af universitetet, men som af sjukvårdsinrättningarna erhåller rum, ljus, ved och uppässning.

»6:o. Sjukvårdsinrättningarnas samtliga afdelningar skola vara för klinisk undervisning upplåtna, dock med skyldighet för direktionen att tillse, det å hvarje afdelning, med undantag af den pediatrika eller barnsjukhuset, platser finnas reserverade för sådana sjuka, hvilka särskildt önska att icke blifva föremål för klinisk behandling.»

Derefter hade direktionen ingått till det större akademiska konsistoriet i Lund med anhållan om vidtagande af nödiga åtgärder från universitetets sida. Konsistoriet hade hört medicinska fakulteten, som lifligt förordat de uppgjorda och af landstinget gillade grunderna för ordnandet af läkarevården vid sjukanstalterna. Vidare hade konsistoriet hänskjutit saken till kanslern med begäran om hans medverkan för vinnande af nödiga ändringar i reglementet samt utverkandet af bestämmelser rörande skyldighet för blifvande innehafvare af professuren i praktisk medicin och e. o. professuren i oftalmiatrik att bestrida de åligganden såsom läkare vid sjukvårdsinrättningarna, som af Kongl. Maj:t kunde varda bestämda.

Vid sin framställning härom hade konsistoriet fogat förklaringar från de nuvarande innehafvarne af nyssnämnda lärarebefattningar vid universitetet, att de iklädde sig de förpligtelser, som skulle blifva en följd af nådig stadfästelse å förslaget till ändringar i reglementet. För två af de hufvudafdelningar, hvori sjukvården skulle indelas, vore härigenom de tilltänkta öfverläkarne att tillgå. Hvad de tre öfriga hufvudafdelningarna beträffade erinrade departementschefen, att Kongl. Maj:t dels genom bref den 23 mars 1888 bifallit gjord framställning, afseende att blifvande innehafvare af lediga e. o. professorsbefattningen i pediatrik och praktisk medicin skulle vara skyldig att såsom öfverläkare vårda den eller de sjukhusafdelningar, som efter medicinska fakultetens förslag och kanslerns för rikets universitet bestämmande kunde varda honom anförtrödda, dels ock genom bref den 11 mars 1898 föreskrifvit, att för blifvande innehafvare af professorsembetet i kirurgi och e. o. professorsbefattningen i obstetrik och gynekologi, hvilka då varit lediga, skulle stadgas såsom vilkor, att de skulle vara skyldige att bestrida de åligganden såsom läkare vid länslasarettet i Lund, som af Kongl. Maj:t, efter derom gjord särskild framställning, kunde varda bestämda. Från vederbörande universitetslärares sida mötte alltså icke några hinder för de föreslagna bestämmelsernas snara genomförande.

Kanslern hade sedermera uti skrifvelse den 31 december 1900 hos Kongl. Maj:ts gjord framställning i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det större konsistoriets begäran; och denna framställning befunne

sig för närvarande efter remiss hos medicinalstyrelsen för afgifvande af utlåtande.

För egen del har departementschefen anfört följande.

I det föregående hade ifrågavarande sjukvårdsinrättningars stora betydelse för den medicinska undervisningen och läkarebildningen vid universitetet i Lund upprepade gånger kraftigt framhållits. Utförligt hade ock skäl angifvits för den åsigten, att Malmöhus län, som fortfarande såsom hittills komme att ensamt bekosta sjukvårdsinrättningarnas hela underhåll och drift, vid en utveckling och förbättring af desamma, sådan som nu afsåges, borde kunna påräkna, att staten lemnade bidrag till betäckande af de härför erforderliga dryga kostnaderna. Det kunde ock, enligt departementschefens åsigt, ej bestridas, att universitetet hade det största intresse i att anstalterna försattes i ett skick, som komme att bättre än för närvarande motsvara undervisningens kraf och hvarigenom särskildt den kirurgiska afdelningen lemnade utrymme för ökad kliniskt material. I dessa afseenden hade departementschefen, som delade den uttalade åsigten om billigheten af länets och statens ekonomiska samverkan, intet att tillägga och ville blott tillkännagifva, att han vore beredd att i sinom tid tillstyrka Kongl. Maj:t ej mindre att godkänna de uppgjorda öfverenskommelser, som skulle tillförsäkra medicinska fakulteten tillgång till ökad material såväl på den kirurgiska afdelningen som på sjukhusets öfriga afdelningar, än äfven att vidtaga de föreslagna ändringarna i reglementet för sjukvårdsinrättningarna.

Då någon anledning till anmärkning mot de uppgjorda ritningarna och kostnadsberäkningarna ej syntes departementschefen förekomma, ansåge departementschefen statsanslag för ifrågavarande ändamål böra utverkas, dock till högst 256,000 kronor, att utgå i den mån landstingets anslag toges i anspråk och under lämplig kontroll. Sistnämnda anslag vore afsedt att utgå under åren 1901 och 1902; och kunde, enligt departementschefens mening statsanslaget lämpligen fördelas på två år samt uppföras på extra stat för åren 1902 och 1903.

På grund af hvad departementschefen sålunda anfört, har departementschefen hemställt om afgifvande till Riksdagen af förevarande förslag.

Under återopande af den utredning, som i statsrådsprotokollet innefattas, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande proposition, må såsom bidrag för de i stats-

rådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 15 mars 1901 omförmälda nybyggnads- och ändringsarbeten m. m. vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund bevilja ett anslag af högst 256,000 kronor, att användas i den mån motsvarande belopp af landstingets anslag å enahanda summa för ändamålet tages i anspråk och under den kontroll Kongl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, samt att häraf på extra stat för år 1902 anvisa ett belopp af 128,000 kronor.

Stockholm den 26 april 1901.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.